

Cím

Ritual Fields – Lefokozás

Kódok

M-KF-301-FS-252602-05, B-KF-401-FS-252602-05

Hirdető

Future School

Környezet

Műhely / Külső helyszín

Kurszus adatok			Tantárgy adatok			
Kurszus típusa	Kontaktóra	Otthoni munkaóra	Befoglaló tantárgy	Tantárgy típusa	Félév	Tantárgy kreditértéke
KFI	48	12	Szabadon választható		I-IV.	5

Ajánlás

Minden hallgatónak aki részt venne egy műhelykursuson, amely egy közös ünnep előkészítésére és megvalósítási folyamatára épül. Elsőként a „lefokozás” fogalmát vizsgáljuk; egyszerű, anyagoként azonos tárgyakat készítünk, dolgozunk földdel, alumíniummal, agyaggal, dolomittal. Az elkészült tárgyak a félév végi közös ünnepi eseményen kapnak helyet.

Rövid leírás

A *Ritual Fields* egy műhelykursus, amely mindig egy közös ünnep előkészítésére és megvalósítási folyamatára épül. Célja a hallgatók bevezetése a közösségi és anyagközpontú gondolkodásba egy konkrét táj helyszínéhez kapcsolódva. Elsőként a MOME MAG balatoni területének talajával foglalkozunk – mint anyaggal, munkafelülettel és gondolati közeggel.

Lefokozás (a sárga földig¹)

“... A lefokozás itt mindig földre szállítás, közvetlen érintkezés a földdel mint az elnyelő és ugyanakkor életet adó elvvel: az ember a földdel érintkezik, amikor temet, és ugyanezt teszi, ha magot vet; ami egyfelől pusztulás, az másfelől valami jobbnak, valami többnek a születését készíti elő. (...) A lefokozásnak ezért nemcsak megsemmisítő, negatív jelentése van, hanem pozitív, újjászülő értelme is: ambivalens, egyszerre tagad és igenel.”^[2]

A *lefokozás* elsöre rossz hangzású és jelentésű szó. A felfelé törekvés, a magasság hierarchiája az egyik legalapvetőbb értékrendünk. A magasság az istenivel, a tisztával és a biztonsággal azonosított, akár a templomtornyokra, a gabonatarólok silóira, vagy várakra gondolunk, a lenti világ pedig a kosszal, a bomlással, a sötétséggel. A történelem, a művészettörténet és az építészet is bővelkedik a magasság hierarchiájára, az állandóság képzetére való utalásokkal.

¹ a sárga földig' kifejezés a sír földjét, azt a talajréteget jelöli, amely a fekete, élő termőföld alatt húzódik, amely már nem termő, hanem tömör és nehéz, de hasznos (például az építészetben)

^[1] 'a sárga földig' kifejezés a sír földjét, azt a talajréteget jelöli, amely a fekete, élő termőföld alatt húzódik, amely már nem termő, hanem tömör és nehéz, de hasznos (például az építkezésben)

^[2] M.M. Bahytin: A szó esztétikája, Budapest Gondolat Kiadó, 1976, 31.o

A talajszint alatti tartomány a megtartás, a táplálás és a megújulás helye. A fizikai és biológiai összeköttetés, a lebomlott anyagokból létrejövő humusz, a gyökerek összefonódó rendszere, a városokat ellátó és működtető csatornahálózat, egy építmény alapozása is tartja és működteti a felszín felett működő világot. Ami fent rögzült forma, széttartó és individuális jellegű, az lent viszonylagos, egymásra utalt, formátlan és változó. Ebből a szempontból a földies, az alacsony, a lefokozás pozitív ellenpontja és feloldása az individuálisnak, a szilárdnak és a véglegesnek.

A tervezői munkát gyakran széttartó, intellektuális és távolságtartó tudatműködés határozza meg. A kurzus ezt az elméleti távolságot anyagi és fizikai folyamatokon keresztül vizsgálja. A középkori ünnepi kultúra lefokozás fogalmát^[3] élő viszonyrendszerként kezelve, azt közös gyakorlati munkafolyamatokon keresztül értelmezzük és dolgozzuk fel.

A lefokozás társadalmi és szakmai szinten is kérdéseket vet fel: mit jelent lefokozni a munkát, a testet, a szüntelen gondolkodást, a mondanivalót? Milyen hatást gyakorol az hosszú, 'ötlettelen' munka végzése a tervező-alkotó emberre? Lefokozás lehet kizárólag egyetlen tevékenység végzése? Lefeküdni a földre, beleállni a földbe. Lehajolni, letérdelni munka közben. Az ingerek hiánya, a beszéd hiánya.

A műhelykurzus során kis léptékű, anyagoként azonos tárgyakat készítünk földből, agyagból, dolomitból, alumíniumból, amelyek mind a félév végén megvalósított ünnep részévé válnak.

Az órák felépítése

A kurzus rövidebb elméleti szakaszain az egyes anyagok minőségeiről, kapcsolódó jelenségeiről beszélgetünk, amelyet mindig hosszabb munkafolyamat követ. A félév során kérjük a hallgatókat egy otthoni 'munkanapló' vezetésére, amelyben tapasztalataikat írják le heti 5-10 mondatban.

Lehetőség szerint kisebb, kb. 8 fős csoportban dolgoznánk.

Hosszabb távon a kurzus célja, hogy a hallgatókkal közösen rítusokat hozzunk létre, amelyeket ciklikusan újra megtartanánk, a korábbi résztvevőket is visszahívva.

^[3] M. M. Bahtyin irodalomtörténész a karneváli állapotot az emberi társadalom fenntartható működési formájaként írja le a középkori népi ünnepélyek kapcsán. Ennek alapjai a hierarchia nélküli, társadalmi egyenlőség, a folyamatos széteső átváltozás állapota, és a lefokozás. Az elsőre negatívnak látszó állapotokat az köti össze, hogy valójában a világ teljessége szempontjából nélkülözhetetlenek és létfontosságúak, csak mára elvesztették szakrális, a világot egyesítő erejüket és így kiüresedve negatív látszatot keltenek.

Oktatók				
Oktató neve	Elérhetősége	Óraszám	BIO	Fogadóóra
Rádlér Luca	watilunka@gmail.com	48		Egyéni egyeztetés alapján
Szederkényi Lukács	auw.connect@gmail.com	48		Egyéni egyeztetés alapján
Klaniczay Gábor		2		

Zsoldos Anna		4		
Gömöri András		2		
Félegyházi Fruzsina		2		
Ghyczy Dénes Emil		2		

Félév menete			
A kurzus formátuma		Órarendi időpontok	
Műhelymunka heti rendszerességgel		Péntek délutáni (KFI) időszáv 14:20-17:20	
Az egyes foglalkozások jellege és ütemezésük, tanári közreműködés jelölése			
Hetek	Dátum	Heti tartalom	Műhely/speciális terem
1	2026.02.13.	Kurzushét	
2	02.20.	Helyszíni látogatás A MOME Mag területén, séta Pintér Beáta erdőmérnökkel vagy Nagy János geológussal A félév végi ünnepi helyszín közös kijelölése, ásás.	MOME MAG területe (Balatonakali)
3	02.27.	1. Bevezető előadás A 'lefokozás' szerepe az ünnepben, karnevál 2. előadás Kortárs művészeti munkák a témához kapcsolódóan. Munka a helyszínről hozott földdel	Műhely (vetítési lehetőséggel)
4	03.06.	Elméleti munka : az agyagföld folyamatok (Al_2O_3) kiegyenlítő-közvetítő szerepe a talaj átalakuló folyamataiban Az 'igénytelen' fémek Műhelymunka alumíniummal/ónnal	Műhely
5	03.13.	Elméleti munka : Az öntés mint mechanikus reprodukció. A fémek kapcsolata a természeti tájhoz Műhelymunka alumíniummal/ónnal	Műhely
6	03.20.	Elméleti munka : Az agyag mint polarizált alkotóelem Műhelymunka agyaggal, helyi földdel keverve	Műhely
7	03.27.	Műhelymunka agyaggal, helyi földdel keverve (égetés kurzuson kívül külső helyszínen- opcionális részvétellel)	Műhely
8	04.10.	Elméleti munka : A mész szerepe a talaj statikus folyamataiban, A mész szerepe a testben. Műhelymunka a helyszínről hozott dolomittal	Műhely
9	04.17.	Elméleti munka : Filmnézés: Fi József téglásmesterről szóló rövid dokumentumfilm, beszélgetés Műhelymunka vályoggal- vályogtégla vetés	Műhely

10	04.24.	Műhelymunka vályoggal- vályogtéglavetés - szárítás	Műhelyvetítési lehetőséggel/udvar
11	05.08.	Az ünnep megvalósítása , utazás a helyszínre Félévi 'beszámoló', 'munkanapló', tapasztalatok megosztása- beszélgetés Az ünnep megvalósítása a helyszínen.	MOME MAG területe (Balatonakali)
12			
13			
14			
15			

Kurzusteljesítés feltételei, követelmények és értékelés

A hallgatók tennivalói, feladatai				
Követelmény, beadandó munka	Értékelés módja	Értékelés szempontjai	Leadási határidő, alkalom	Súly az érdemjegyben
Aktív részvétel a helyszíni bejárásán és a félév végi eseményen		részvétel	02.20., 05.08.	30%
Aktív részvétel a műhelymunkában	Jelenléti ív	A közös munkához való érdemi hozzájárulás	02.27.-04.24.	60%
Munkanapló vezetése		Reflexiók a műhelymunkáról	05.08.	10%
Általános, átfogó feltételek				

Jegyzetek és irodalom

Kötelező irodalom
Kurzus jegyzetei, prezentációi
1. Pintér Beáta erdőmérnök/Nagy János geológus ismertetője a helyszíni talaj felépítéséről, élővilágáról...
2. Elméleti bevezetés: Lefokozás a középkori ünnepi kultúrában (Klaniczay Gábor/ Kapitány Ágnes?)
Ajánlott irodalom
M.M. Bahytin: <i>Rabelais és a középkor, A népi ünnepek formái és képei Rabelais regényében</i> fejezet (213-262.o)
Gaston Bachelard: <i>A tér poétikája</i> , Budapest, Kijárat, 2011, 36-45. o.
Terebess Gábor: <i>Öntés, A taktilis leképzés manifesztuma</i>
David Abram: <i>Az érzékek igézete, Az idő a tér és a föld kitakarása</i> . Budapest, Polaris, 2022, 189-23.o.

Tanulási eredmények

Tudás	A balatoni terület talajának, és ökológiai világának alapfokú ismeretére tesz szert <ul style="list-style-type: none"> ismeri a földdel, vályoggal, agyaggal, alumíniummal és méhviasszal végzett munka alapvető fizikai jellegzetességeit Tapasztalatot szerez gyakorlati munkafolyamatokban
-------	---

Képesség	<ul style="list-style-type: none"> • Képes környezeti kérdések felismerésére, azok etikai és ökológiai dimenzióinak értelmezésére. • Képes az elmélyült, koncentrált munka gyakorlására • közös 'eseményszervezés'
Attitűd	<ul style="list-style-type: none"> • Megérti és értékeli az anyaggal való közvetlen testi kapcsolat jelentőségét • Nyitottá válik a folyamat-alapú közösségi alkotói megközelítésekre. • Időigényes, manuális munkafolyamatok végzésének értéke • Megérti a „lefokozás” – az egyszerűség, a földhöz kötöttség és az ismétlés – mint alkotói attitűd értékét.
Autonómia és felelősségvállalás	<ul style="list-style-type: none"> • Felelősséget vállal a közösségi folyamatokban betöltött szerepéért • Tudatosan viszonyul az anyaggal, környezetével folytatott alkotói tevékenységéhez. • Képes reflektálni saját munkamódszerére és annak hatáira

Felmentés
Nem adható felmentés a kurzuson való részvétel és teljesítés alól.

Tantervi kapcsolatok		
Tantárgy	Kapcsolódó kurzusok (párhuzamosságok)	Kurzus érdemjegy aránya a tantárgyban
A tantárgy előfeltételei a tantervi háló szerint:	Szabadon választott esetén sajátos előfeltételek vagy a kurzus felvételére vonatkozó esetleges sajátos előfeltételek:	Szabadon választhatóként felvehető?
		Nem

Mesterséges intelligencia használatára vonatkozó irányelvek és szabályok a kurzusban
A mesterséges intelligencia egyetemi használatára a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Mesterséges Intelligencia és Plágiumszabályzata vonatkozik.

Alapanyagigény	Ki biztosítja?
Alapanyagigény 1. faanyag alumínium kirekesztő, vályogvető készítéséhez (kb 5 palló)	Az oktatók beszerzik
Alapanyagigény 2. alumínium (össz.: kb 0.05 m ³ : egyeztetés zajlik szakemberrel)	Az oktatók beszerzik
Alapanyagigény 3. homok alumínium. öntéshez (V=0,125 m ³)	Az oktatók beszerzik
Alapanyagigény 4. méhviasz tömb (5 kg)	Az oktatók beszerzik

Alapanyagigény 5. formázható agyag (kb 10-15 kg)	Az oktatók beszerzik
Eszközигény: 4 db műanyag habarcsláda (vályog keveréshez)	Az oktatók beszerzik
Eszközигény: kalapácsok, szita	Tech park? Asztalos műhely/Fémműhely
Eszközигény: olvasztótégely, öntőedény (aluminium)	Fémműhely
Eszközигény: 4db ásó, erős zsákok	Az oktatók beszerzik
Félévzáró esemény- vacsora (8-15 főre)	
Utazási költség (Budapest-Balatonakali oda-vissza 2 alkalommal) amennyiben lehetséges	MOME MAG?

Egyéb információ, megjegyzések
<p>A jelen kurzus, illetve az annak során végzett tevékenység az Egyetem 2021. szeptember 1-én hatályba lépett Szellemtulajdon-kezelési Szabályzat 6. § (1) bekezdésének hatálya alá esik, így a résztvevő hallgatók a Szabályzat 6. § (3) bekezdésének megfelelően szerződést kötnek az Egyetemmel többek között arról, hogy a kurzus során előállított szellemi alkotásaikkal kapcsolatos vagyoni jogok, felhasználási jogok átadásra kerülnek az Egyetem részére a hivatkozott szerződésben meghatározott feltételek szerint. Továbbá, a Hallgató a teljes kurzussal kapcsolatban teljeskörű titoktartásra kötelezett - különösen a kurzus tárgyával, a tevékenységgel és az elkészült alkotásokkal, munkákkal, egyéb eredményekkel, továbbá azok elkészítésének körülményeivel kapcsolatban - így azokról információt mással nem közölhet, nem publikálhat, nem hozhat nyilvánosságra, kivéve, ha a kurzus elvégzéséhez aláírt írásbeli szerződésben ettől eltérően rendelkeznek.</p> <p>Fentiek elfogadása a kurzus felvételének alapfeltétele. A „tárgyfelvétel” menüpont kiválasztásával a hallgató kijelenti, hogy tudomással bír ezekről a körülményekről és a vonatkozó szerződés megkötésében közreműködik.</p>